

Uchwała Nr XXXII/273/21

Rady Miejskiej w Jędrzejowie

z dnia 28.01.2021 roku

w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta i Gminy Jędrzejów na lata 2021-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U.2020, poz. 713, poz. 1378) oraz art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 2020 poz. 218, poz.956) Rada Miejska w Jędrzejowie uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta i Gminy Jędrzejów na lata 2021-2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Jędrzejowa.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2021 roku.

Przewodniczący Rady Miejskiej
mgr inż. Robert Kruk

Uzasadnienie

Przemoc w rodzinie inaczej zwana przemocą domową może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga współpracy wielu instytucji i organizacji. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w gminie Jędrzejów. Pomimo licznych działań w dalszym ciągu zjawisko to stanowi jeden z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych w gminie Jędrzejów. Konieczne jest zatem w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doświadczających przemocy w rodzinie jak i stosujących przemoc. Ważna jest także edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym. Między innymi służyć ma temu opracowywanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Dotychczasowy Program obowiązywał w latach 2015-2020. Niniejszy Program zakłada działania, które będą realizowane w latach 2021- 2026. Ponadto Program ten jest podstawą do opracowywania wniosków projektowych z zakresu przeciwdziałania przemocy, a tym samym ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe na realizację tego zadania.

W związku z powyższym zachodzi konieczność podjęcia uchwały.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
w RODZINIE oraz OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
w RODZINIE MIASTA i GMINY JĘDRZEJÓW
NA LATA 2021- 2026**

Spis treści:

I.	Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie.....	5
II.	Diagnoza problemu w gminie Jędrzejów na tle danych statystycznych województwa świętokrzyskiego.....	7
III.	Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy.....	9
IV.	Zadania przedstawicieli podmiotów odpowiedzialnych za stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.....	10
V.	Analiza SWOT.....	15
VI.	Cel główny i cele szczegółowe programu.....	17
VII.	Adresaci programu.....	19
VIII.	Spodziewane efekty realizacji programu.....	20
IX.	Źródła finansowania.....	20

I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Rodzina jest podstawowym elementem struktury społecznej. Niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Ważną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych funkcji. Relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Przemoc w rodzinie znana także pod nazwą przemocy domowej to jednorazowe lub cyklicznie powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą

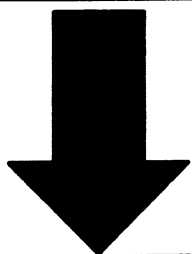
Rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna**- popychanie, odpychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą dłonią i pięścią, bicie przedmiotami, rzucanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.
- **Przemoc psychiczna**- wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucenia własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, ciągła krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, itp.
- **Przemoc seksualna**- wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, gwałt, nagrywanie sytuacji intymnych bez zgody, zamieszczanie ich w Internecie, itp.

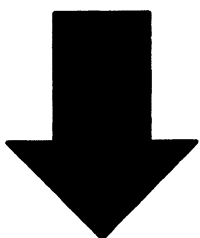
- **Przemoc ekonomiczna**- odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.
- **Zaniedbanie**- to ciągle niezaspokojenie podstawowych potrzeb egzystencjalnych oraz świadome nieudzielanie pomocy w sytuacjach trudnych, w potrzebie. Przejawia się w niedostarczeniu odpowiedniej ilości pożywienia, braku dbałości o higienę, niezapewnieniu odpowiedniego ubioru, w braku dbałości o zdrowie, itp.

Fazy:

1.Faza narastającego napięcia- jest to pierwsza faza, w której z różnych przyczyn dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, wszyscy domownicy wyczuwają, że zaczyna się dzieć coś złego, przyczynami napięcia są często błahostki, drobne nieporozumienia. Osoba stosująca przemoc jest stale poirytowana natomiast osoba doznając przemocy obarcza siebie winą i stara się uniknąć awantury.

2.Faza ostrej przemocy- jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szal. Następuje eksplozja uczuć. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. W tej fazie ofiary decydują się wzywać pomoc, złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa

3.Faza miodowego miesiąca- jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc zachowuje się wobec ofiary jak w okresie narzeczeństwa, wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę, jest czuła, zapewnia o swojej miłości. Przeprosiny często są łzawe, okraszone prezentami. W takiej sytuacji osoba doznająca przemocy czuje się odpowiedzialna za to co się stało i postanawia dać sprawcy „drugą szansę”. Ulega złudzeniu, że złe traktowanie już się nie powtórzy i zaczyna usprawiedliwiać zachowanie sprawcy. Faza ta zatrzymuje ofiarę przy sprawcy bo pod jej wpływem łatwo zapomnieć o przykrych skutkach pozostałych dwóch faz. Faza ta nie trwa jednak długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza i dotkliwsza.

II. Diagnoza problemu w gminie Jędrzejów na tle danych statystycznych województwa świętokrzyskiego

Przemoc w rodzinie jest trudnym problemem osoby i rodziny jej doświadczającej. Osoby, które jej doświadczają nie chcą mówić o swoim problemie ze względu na strach, poczucie winy i wstydu, obawę przed osądzeniem ze strony rodziny lub społeczności lokalnej, strach przed zmianą. Pomimo wielu negatywnych uczuć związanych z ujawnieniem występującego w rodzinie zjawiska przemocy, coraz więcej osób decyduje się na ten krok. Ważnym działaniem w walce z przemocą w rodzinie jest wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. W gminie Jędrzejów instytucjami, które odgrywają znaczącą rolę we wspomnianej procedurze są Komenda Powiatowa Policji w Jędrzejowie oraz Ośrodek Pomocy Społecznej Miasta i Gminy w Jędrzejowie. Instytucjami, które również zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy są zobligowane do wypełniania Niebieskiej Karty część A są również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oświata oraz Ochrona Zdrowia. W 2017 r. w gminie Jędrzejów założono 76. Instytucjami, które je założyły była Policja i OPS. W 2018 r. wzrosła liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. W dalszym ciągu największą ich ilość podczas interwencji (80) wszczęła policja, co jest zrozumiałe ze względu na charakter pracy, jaką wykonują funkcjonariusze. W omawianym roku OPS wszczął 21 procedur NK. Co bardzo istotne, nowością w stosunku do roku poprzedniego było wszczęcie procedury NK przez przedstawicieli oświaty i były to 3 przypadki oraz przez przedstawiciela ochrony zdrowia w jednym przypadku. Analizując dane z 2019 r. należy stwierdzić, iż tak jak w ubiegłych latach największy udział we wszczynaniu procedury NK miała policja (61) oraz OPS (22). Można także zauważyć, iż w tym roku kolejna grupa mająca uprawnienia do wszczynania procedury NK a mianowicie oświata zintensyfikowała swoje działania spisując 6 NK. Porównując ubiegłe lata jest to tendencja wzrastająca a zatem można wywnioskować, iż przedstawiciele oświaty są coraz bardziej świadomi swojej roli w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na nich zresztą spoczywa szczególna odpowiedzialność, gdyż są pierwszymi osobami, z którymi stykają się dzieci i młodzież podczas zajęć szkolnych. I to im dzieci mogą zgłosić występowanie problemu w rodzinie. Poszerzając informacje o występowaniu przemocy na podstawie Monitoringu Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kielcach średnia liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” w 2019 roku w przeliczeniu na 100 tys mieszkańców na obszarze Polski wyniosła 211. Województwo świętokrzyskie zalicza się do trzech województw w kraju w których odnotowano największe wartości omawianego wskaźnika. W województwie świętokrzyskim w 2019 roku odnotowano najwyższy wskaźnik liczby osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będąc pod wpływem alkoholu w stosunku do liczby mieszkańców regionu (208). W 2019 roku w regionie liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wynosiła 2 576, więcej o 20,1% w stosunku do 2018 roku i 13,4% w odniesieniu do 2017 roku. Jednym z elementów diagnozy i monitoringu zjawiska przemocy w rodzinie jest analiza danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach. Zgromadzone dane dotyczą zagadnień takich, jak: ilość interwencji domowych, liczba wypełnionych „Niebieskich Kart”

przez funkcjonariuszy, a także charakterystyka sprawców oraz ofiar przemocy według zmiennych: miejsce zamieszkania, płeć i wiek. Dane przekazane przez Świętokrzyską Policję zostały zestawione na przestrzeni lat 2017-2019, co daje możliwość obserwacji dynamiki zmian w obszarze przemocy w rodzinie oraz analizę trendu. Analiza danych na przestrzeni lat 2017-2019 uwidacznia znaczne zróżnicowanie w zakresie wskaźników pomiaru skali przemocy w regionie. Pomimo spadku liczby wypełnianych „Niebieskich Kart” ogółem w tym w szczególności formularzy wszczynających procedurę w latach 2017-2018 nie odnotowano kontynuacji tego trendu. W 2019 roku w stosunku do roku 2018 znacząco wzrosła liczba wypełnianych Niebieskich Kart - ogółem (wzrost o 19,3%).

Wśród odnotowanych ofiar przemocy w rodzinie w województwie świętokrzyskim w 2019 roku kobiety stanowią 77,4%, mężczyźni 11,7%, a osoby małoletnie 10,9% . Rok 2019 był rokiem w którym nastąpił wzrost o 19,0% liczby kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie w odniesieniu do 2018 roku, w odniesieniu do 2017 roku wzrost wynosił 16,7%.

Wzrost skali występowania przemocy w rodzinie w 2019 roku odnotowano w dwóch spośród trzech grup wiekowych przyjętych na potrzeby analizy. Tendencja wzrostowa w zakresie skali przemocy obserwujemy wśród w grupie osób starszych tj. powyżej 65 roku życia oraz w grupie osób dorosłych do 65 r.ż. W przypadku osób małoletnich odnotowano spadek procentowego udziału wśród osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą zarówno w odniesieniu do 2018 roku jak i roku 2017. W 2019 roku liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu w odniesieniu do 2018 roku, zwiększyła się o 13,6% i wyniosła ogółem 2 580 (w tym: 2 492 mężczyzn, 87 kobiet, 1 osoba nieletnia). Liczba osób doprowadzonych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wyniosła 1 172 (w tym: 1 138 mężczyzn i 34 kobiet) i wzrosła o 16,8% w odniesieniu do 2018 roku. Problem nadużywania alkoholu bardzo często koreluje z występowaniem przemocy w rodzinie. Na przestrzeni lat 2017-2019 odsetek sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu utrzymuje się niezmiennie na zbliżonym poziomie około 60% .

Z powyższych danych wynika, iż problem przemocy wciąż narasta. Może wydawać się to niepokojące, jednakże biorąc pod uwagę ciężar, z jakim zmagają się osoby ujawniające tę kwestię można to traktować jako pozytywny objaw. Wiąże się to przede wszystkim z coraz większą świadomością społeczeństwa a także z zaufaniem, jakim ludzie obdarzają służby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. W przypadku problemu przemocy w rodzinie niezwykle istotna jest współpraca poszczególnych służb, które wspólnie mogą tworzyć jeden spójny system walki z przemocą. Przemoc jako zjawisko jest jednym z trudniejszych obszarów pracy, wymaga posiadania wiedzy, ogromnego wyczucia, taktu i empatii, która jest niezbędna do pracy zarówno z ofiarami przemocy jak i osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w rodzinie. W związku z tym nadal bardzo ważne jest podejście interdyscyplinarne do zagadnienia przemocy w rodzinie oraz edukacja. Edukacja, która będzie wpływać na wzrost umiejętności i kompetencji osób zawodowo zajmujących się tym zjawiskiem oraz wiedza w coraz większym stopniu szerzona wśród społeczeństwa, które zmieniając swoją bierną postawę co do problemu może niejednokrotnie wesprzeć osoby potrzebujące pomocy. Biorąc pod uwagę fakt, iż liczba wszczynanych

procedur NK rośnie można wywnioskować, iż system przeciwdziałania przemocy w rodzinie przynosi coraz lepsze efekty. W dalszym ciągu jednak jest on niewystarczający i należy nieustannie go wzmacniać poprzez różnorodne działania.

III. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy

- Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
- Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
- Tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.

Osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- 1). Poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
- 2). Interwencji kryzysowej i wsparcia.
- 3). Ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej.
- 4). Zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
- 5). Badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie.
- 6). Zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

IV. Zadania przedstawicieli podmiotów odpowiedzialnych za stosowanie procedury „Niebieskie Karty”

Zespół Interdyscyplinarny to przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
- policji
- oświaty
- ochrony zdrowia
- organizacji pozarządowych
- kuratorów sądowych

Ponadto w skład zespołu mogą wchodzić prokuratorzy oraz przedstawiciele innych niż w/w podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w zależności od uwarunkowań i możliwości lokalnych

Rolą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest:

- Integrowanie i koordynowanie działań podmiotów tworzących Zespół oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy, w szczególności poprzez:
  1. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
  2. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
  3. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
  4. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
  5. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
  6. Tworzenie grup roboczych.

Do zadań grup roboczych należy w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
2. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,

3. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań

Zadania poszczególnych instytucji w ramach procedury „Niebieskie Karty”

1. POMOC SPOŁECZNA

1. Diagnostuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

2. Udziela kompleksowych informacji o:

- możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- formach pomocy dzieciom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
- możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

2. POLICJA

1. Udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy.

2. Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

3. Podejmuje w razie potrzeby inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania.

4. Przeprowadza o ile jest to możliwe z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie albo nad małoletnimi lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.

5. Przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa.

6. Podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.

3. OŚWIATA

Oświata obejmuje ogół instytucji (szkoły, przedszkola, świetlice, placówki opiekuńcze, poradnie psychologiczno-pedagogiczne), których celem jest upowszechnienie wykształcenia oraz realizowanie określonych celów wychowawczych. Instytucje te poza podstawowym zadaniem kształcenia dzieci i młodzieży m.in. zapewniają im opiekę poza rodziną oraz mając możliwości oddziaływania na rodziców wspierają prowadzone przez nich działania wychowawcze.

W ramach procedury przedstawiciel oświaty:

1. Udziela kompleksowych informacji o:

a). możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

b). możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

2. Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

3. Może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

4. Diagnostuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci.

5. Udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, pedagogicznej oraz wsparcie rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

4. PRACOWNICY OCHRONY ZDROWIA

Głównym zadaniem jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ:

- bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego,

- zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego

W dziedzinie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest:

- rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć,

- umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,

- wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach,

- poinformowanie osób doznających przemocy w rodzinie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,

- w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia podczas badania popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanых oparzeń, wykorzystania seksualnego- powiadomienie organów ścigania,

- udział w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych.

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Członkowie rodziny osoby uzależnionej od alkoholu oraz dotknięci skutkami uzależnienia mogą zgłosić powyższy fakt do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wzywa na rozmowę osobę, co do której wpłynęło zgłoszenie o wystąpieniu przesłanek o nadużywaniu alkoholu i poucza ją o konieczności zaprzestania picia i poddania się leczeniu odwykowemu.
3. Osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizują małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają porządek publiczny kierowane są na badania przez biegłych orzeczników (psychologa i psychiatrę) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju odwykowego zakładu leczniczego.
4. Po zebraniu całej dokumentacji komisja składa wniosek o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego właściwego wg miejsca zamieszkania osoby, której postępowanie dotyczy. Sąd orzeka o zobowiązaniu do przymusowego leczenia odwykowego.
5. Członkowie rodziny osoby uzależnionej od alkoholu oraz dotknięci następstwem jego nadużywania uzyskują w publicznych zakładach opieki zdrowotnej świadczenia zdrowotne w zakresie terapii oraz profilaktyki. Świadczenia te są bezpłatne.
6. Diagnostuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie
7. Może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

V. Analiza SWOT

Mocne strony:

- a). Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,
- b). Znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami,
- c). Dobra współpraca z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- d). Funkcjonowanie Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Jędrzejowie,
- e). Funkcjonowanie Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego ds. Uzależnień w Jędrzejowie,
- f). Funkcjonujący od 2006 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- g). Zjawisko przemocy rozpowszechniane w mediach lokalnych celem zwiększania świadomości społeczeństwa, co do skali problemu.
- h). Możliwość zapewnienia wsparcia asystenta rodziny,
- i). Organizowanie szkoleń dla kadry, podmiotów stanowiących trzon Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- j). Cykliczna dostępność do specjalistów, psychologa, prawnika.

Słabe strony:

- a). Zjawisko przemocy silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy
- b). Bardzo małe zainteresowanie programami korekcyjno- edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie
- c). Brak działających NGO na terenie gminy działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Szanse:

- a). Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową,
- b). Zmiana postaw społecznych, obalenie mitów i stereotypów o tematyce przemocy,
- c). Zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie,
- d). Stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- e). Realizacja programu korekcyjno- edukacyjnego przez PCPR.

Zagrożenia:

- a). Nienajlepsza kondycja ekonomiczna rodzin,
- b). Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych rodzin,
- c). Problemy alkoholowe członków rodzin,
- d). Łatwy dostęp do alkoholu dzieci i młodzieży,
- e). Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy
- f). Niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej

VI. CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

Tworzenie systemu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmniejszenie zjawiska przemocy i zwiększenie skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU:

Cel szczegółowy 1. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy	Współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doświadczającym przemocy	- OPSMiG Jędrzejów - PCPR - Zespół Interdyscyplinarny
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego	- Poradnictwo prawne - Poradnictwo psychologiczne indywidualne/ grupowe - Psychoterapia indywidualna/ grupowa - Praca socjalna - Pomoc w znalezieniu pracy - Edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw - Pomoc dzieciom w związku z występowaniem przemocy w rodzinie	- OPSMiG Jędrzejów - PCPR - Placówki Oświatowe - GKRPA

Cel szczegółowy 2. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie poprzez działania korekcyjno- edukacyjne

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie - Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą - Organizacja programów korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie - Motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych	- OPSMiG Jędrzejów - PCPR - Placówki Ochrony Zdrowia - Policja - Prokuratura/Sąd

Cel szczegółowy 3. Działania profilaktyczne i edukacyjne społeczności lokalnej

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Edukacja społeczności lokalnej	- Organizowanie akcji i kampanii informacyjnych, ulotek, informatorów - Upowszechnianie informacji o placówkach pomocowych i programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Budowanie wrażliwości społeczeństwa na zjawisko występowania przemocy	- Placówki Oświatowe - OPSMiG Jędrzejów - Policja - GKRPA - Gazeta Jędrzejowska

2.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy	- Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży - Tworzenie programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy	

Cel szczegółowy 4. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Podnoszenie kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania przemocy	- Organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje - Zapewnienie osobom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznej literatury	- Zespół Interdyscyplinarny - OPSMiG Jędrzejów - Policja - GKRPA - Placówki Oświatowe - Prokuratura/Sąd - PCPR - Placówki Ochrony Zdrowia

VII. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców gminy, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób/ instytucji zajmujących się profesjonalnie udzielaniem wsparcia .

VIII. Spodziewane efekty realizacji programu

- ograniczenie zjawiska przemocy oraz poprawy kondycji rodzin mieszkających na terenie gminy Jędrzejów,
- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy, jak i poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doznających przemocy w rodzinie, jak i dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- zmiana postaw mieszkańców gminy Jędrzejów wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- wzrost kompetencji oraz liczby osób profesjonalnie pomagających rodzinom uwikłanych w przemoc domową.

IX. Źródła finansowania

Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będą środki Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gdyż z analizy Niebieskich Kart wynika, iż w wielu przypadkach w rodzinach, gdzie występuje przemoc występuje także problem alkoholowy. Program może być również finansowany z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł. Obsługę organizacyjną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej Miasta i Gminy w Jędrzejowie.